

Notitie

Zwemwater

in 's-Hertogenbosch

mei 2012

ADVIES/
VAN/MILTENBURG

Soest, 12 juni 2012
Kenmerk: N4.DBZ-0512

's-Hertogenbosch

Inhoud

1. Inleiding	1
1.1 Aanleiding	1
1.2 Proces van informeren	1
2. Bevindingen rapportage zwemwater 2009	2
2.1 Inleiding toelichting onderzoek zwemwater 2009	2
2.2 Sportiom en Combibad Kwekkelstijn	2
2.3 Belangrijkste conclusies en oplossingsrichtingen	3
2.4 Financiële implicaties	3
3. Actuele stand van zaken 2012	4
3.1 Huidige trends en ontwikkelingen	4
3.2 Bevindingen bijeenkomsten met betrokkenen	6
4. Resume	9
4.1 Conclusies	9
4.2 Aanbevelingen	9

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeenteraad in 's-Hertogenbosch heeft in haar vergadering van 26 januari 2010 kennis genomen van het rapport "schaatsijs en zwemwater 's-Hertogenbosch". In dat rapport is in beeld gebracht op welke wijze de gemeente 's-Hertogenbosch op de korte, middellange en lange termijn kan voorzien in voldoende capaciteit geconditioneerd (gezuiverd en behandeld) zwemwater en schaatsijs (kunstijs).

Het rapport "schaatsijs en zwemwater 's-Hertogenbosch" is opgebouwd uit:

- a) een inventarisatie van het huidige aanbod en behoefte van de voorzieningen;
- b) een analyse van de trends en ontwikkelingen en hun invloed op de vraag nu en in de toekomst;
- c) oplossingsscenario's hoe in de (toekomstige) behoefte kan worden voorzien.

Ten aanzien van het onderdeel 'Zwemwater' is ingestemd met het nader uitwerken van de uitbreidingsopties van zwemwater bij het Sportiom, Combibad Kwekelstijn en van een solitair zwembad in het westelijk deel van de gemeente.

In een raadsinformatiebrief van januari 2011 is de raad geïnformeerd over de inhoudelijke voor- en nadelen en de kosten van investering en jaarlijkse exploitatie van de mogelijke uitbreidingsopties van overdekt zwemwater en schaatsijs in de gemeente.

1.2 Proces van informeren

In maart en april 2012 zijn drie bijeenkomsten georganiseerd om met zwemverenigingen, bewoners- en wijkraden in gesprek te gaan over de behoefte aan zwemwater en de spreiding van zwembaden in de gemeente. De gemeenteraad heeft de uitdrukkelijke wens uitgesproken om argumenten met betrekking tot de uitbreidingsopties opnieuw in het veld te toetsen.

In dit kader is de gemeente (Sport en Recreatie) in gesprek gegaan met:

- het bewonersradenoverleg (22 maart 2012);
- de zwemverenigingen (11 april 2012);
- de wijkraden in 'West' (18 april 2012).

Een belangrijk uitgangspunt is dat de gemeente vooraf geen financiële middelen heeft begroot voor ontwikkeling en realisatie van een zwembad op korte termijn. De raad acht het belang echter groot genoeg om de bevindingen van destijds en de visies van betrokkenen te toetsen.

In de voorliggende notitie zijn de uitkomsten van de bijeenkomsten weergegeven aan de hand van de presentaties¹ aan de wijk- en bewonersraden, de zwemverenigingen en de vertegenwoordigers van de wijk 'West'. Daarnaast wordt op beknopte wijze een actualisatie verzorgd van de belangrijkste trends en ontwikkelingen die invloed uitoefenen op de huidige en toekomstige behoefte aan zwemwater in 's-Hertogenbosch.

¹ Bijlage 1: (sjabloon) Presentatie aan bewonersraden / wijkraden 'West' d.d. 18 april 2012

2. Bevindingen rapportage zwemwater 2009

2.1 Inleiding toelichting onderzoek zwemwater 2009

Tijdens de bijeenkomsten zijn aan de hand van een PowerPoint presentatie de belangrijkste onderzoeksfases, conclusies en aanbevelingen toegelicht met betrekking tot het rapportdeel 'Zwemwater'. Een brede inventarisatie van factoren, trends en ontwikkelingen en de gemeten behoefte aan zwemwater is geanalyseerd met een perspectief op de toekomst. Drie jaar na oplevering van het eindrapport lijken de meeste bevindingen nog altijd actueel, hoewel een toetsing op zijn plaats is.

2.2 Sportiom en Combibad Kwekelstijn

Beide sport- en zwemcomplexen zijn goed geoutilleerd qua voorzieningen. Sportiom is een multifunctioneel sport- en leisurecomplex met een grote recreatieve zwemfunctie (Paradise Bay). Combibad Kwekelstijn is te typeren als een gemeentelijke zwemvoorziening met een buitenbad dat een regionaal verzorgingsgebied kent. Beide sportcentra zijn stedelijke voorzieningen. Voorheen beschikte de gemeente ook over het Brabantbad en zwembad De Schutskamp in West. Het verdwijnen van die zwembaden leidde al tot afname van circa 40% aan functioneel / sporttechnisch zwemwater.

Kaders en proces

- Historisch perspectief
- Demografie
- Nieuwbouw ontwikkelingen
- T&O:
 - landelijk en lokaal
 - maatschappelijk en economisch
 - verenigingssport, accommodaties
- Analyse en behoeftebepaling
- Oplossingsrichtingen
 - Scenario's en financieel
- Overwegingen en advies

Logos: **COMBIBAD KWEKELSTIJN** and **Sportiom**

De prognose luidde dat de gemeente in bevolkingsomvang zou toenemen. Daarbij wijkt de ontgroening af (in positieve zin) van andere gemeenten hoewel wel eenzelfde mate van vergrijzing voorzien was. Er is sprake van een positief migratiesaldo. De bevolkingstoename, het stabiele aantal jeugdigen en een groeiend aantal senioren leidde tot de conclusie dat de vraag naar zwemwater op z'n minst gelijk zou blijven zo niet zou toenemen.

De nieuwbouwontwikkelingen in De Hoef en De Grote Wielen waren ook van invloed op de bevolkingsaanwas en spreidingswens van zwemvoorzieningen in de gemeente.

Animo en benutting

- Animocijfer NL: 5,74
- 's-Hertogenbosch: 3,96 (bezoeken per inwoner per jaar)
 - soort wateraanbod
 - overlap op courante uren
 - watertemperatuur
 - mogelijkheden voor gebruik
 - afschaffen schoolzwemmen

Benutting:

- NL binnenbaden: 276/m²
- Sportiom: 315/m²
- Kwekelstijn: 235/m² (overdekt wedstrijd- en instructiebad)
- NL buitenbaden: ca. 44/m²
- Kwekelstijn: 10/m² voor de twee buitenbaden (o. b.v 2007)

Two pie charts: 'Bezoek Sportiom' and 'Bezoek Kwekelstijn' showing visitor distribution by age group.

Hoewel landelijk de zwemverenigingssport dalende ledenaantallen kent, werd een onverminderde behoefte aan zwemuren voor zwemverenigingen vastgesteld. Uit de inventarisatie bleek dat Bossche zwemverenigingen niet de mogelijkheid hadden om te groeien in verband met de beschikbare ruimte voor verenigingssport in de zwembaden. Er is verhoudingsgewijs voldoende zwemwater in de gemeente, maar het grootste deel daarvan is recreatief (buiten)zwemwater. Een relatief lager animo voor zwemmen in de gemeente ten opzichte van landelijke cijfers wordt dan ook voornamelijk toegewezen aan de beperkte beschikbaarheid van uren voor programmering van zwemactiviteiten zoals banenzwemmen, zweminstructie en training- en wedstrijdzwemmen. Hoewel dalende bezoekaantallen van de zwembaden werden geconstateerd, luidde de conclusie dat die voornamelijk toe te schrijven waren aan het afschaffen van het schoolzwemmen.

2.3 Belangrijkste conclusies en oplossingsrichtingen

Op basis van de inventarisatie, waaronder de interviews met zwemverenigingen en het management van zowel Sportiom als Combibad Kwekelstijn, is het volgende geconcludeerd:

- Er is op korte en lange termijn behoefte aan in ieder geval een extra 25m wedstrijd bassin met sporttechnische functionaliteit: verenigingsactiviteiten, banenzwemmen, zweminstructie e.d. (geen recreatie).
- Bij realisatie van een bassin zijn er drie voorkeurslocaties:
 - aanbouw bij Sportiom;
 - aanbouw of vervanging van bassins bij Kwekelstijn;
 - een nieuw zwembad elders in de stad (bijvoorbeeld West).
- De scenario's en mogelijke combinaties daarvan zijn gerelateerd aan urgentie en prioriteit.
- Destijds luidde het advies de voorkeur te geven aan het toevoegen van een 25m bassin bij Sportiom of Combibad Kwekelstijn. Bij deze laatste locatie al dan niet als vervangend bassins voor een buitenbassin. Vanuit het oogpunt van spreiding van zwemvoorzieningen over de gemeente werd dit niet als meest optimale scenario beschreven.
- Van belang is tevens dat in 2011, mede naar aanleiding van inbreng vanuit 'West', het scenario van een solitair zwembad elders in de stad is uitgebreid met een extra doelgroepenbassin, voor een optimale exploitatietechnische functionaliteit (gelijktijdig doelgroepengebruik etc.).

7

7

7

Additionele behoefte aan zwemwater

activiteit/vereniging	additionele behoeftes	bezetting nieuw zwembassin (2009)
De Treffers	124 uur per jaar	2%
Rosche Zwem Vereniging	(nog) niet kwantificeerbaar	-
banenzwemmen	2.650 uur per jaar	49%
diplomszwemmen	24 uur per jaar	0,5%
TOTAAL	2.800 uur per jaar	circa 51%

Met de huidige behoefte aan extra uren zal een nieuw zwembad bij aanvang direct voor minimaal 51% bezet worden. Het bezettingspercentage zal gezien de trends en ontwikkelingen alleen maar toenemen. Hiervoor is additioneel sporttechnisch, functioneel zwemwater nodig.

2.4 Financiële implicaties

In de rapportage 'Schaatsijs en Zwemwater' van 22 juli 2009 zijn uitgebreide toelichtingen en berekeningen opgenomen van de met de verschillende scenario's gemoeide investeringsommen en exploitatieprognoses. Praktijkervaringen en kengetallen zijn benut om zowel de bouwsommen, kapitaallasten en uiteindelijke stichtingskosten te ramen. Hierbij is ook de rekenmethodiek van de gemeente 's-Hertogenbosch benut. Vervolgens zijn uitgangspunten benoemd ten aanzien van alle factoren die de exploitatie beïnvloeden. Hierbij valt te denken aan programmering, personele inzet, loonkosten, onderhoudslasten, energie/water en chemicaliën, belastingen en verzekeringen, marketing, pr en onvoorziene kosten. De opbrengsten zijn gerelateerd aan de destijds beschikbare informatie over gemiddelde baten per bezoeker, horecaomzet en een geraamd te verwachten bezoekersaantal.

Per locatie (Sportiom, Combibad Kwekelstijn en elders in bijvoorbeeld 'West') gelden specifieke uitgangspunten met betrekking tot grondexploitatie, mogelijkheden van synergie met bestaande accommodaties, exploitatietechnische functionaliteit etc. In de raadsinformatiebrief van januari 2011 zijn de financiële gegevens geactualiseerd, leidend tot het hiernaast gepresenteerde overzicht. Voor een toelichting op de bedragen en de achtergrond van zwem technische functionaliteit wordt verwezen naar de raadsinformatiebrief.

10

10

10

10

Financiële implicaties

Uitbreidingsoptie	kosten investering	jaarlijkse exploitatiecost
Extra zwembassin bij Sportiom	€ 3.500.000,--	€ 432.000,--
Extra zwembassin bij Kwekelstijn met instandhouding buitenbassins	€ 3.500.000,--	€ 432.000,--
Extra zwembassin bij Kwekelstijn door ombouwen 25 meter buitenbassin	€ 3.500.000,--	€ 432.000,--
Overkappen huidig 25 meter buitenbassin van Kwekelstijn	€ 750.000,--	€ 150.000,--
Vervangende nieuwbouw en uitbreiding van Kwekelstijn	€ 12.000.000,--	€ 1.030.000,--
Nieuw solitair zwembad in het westelijk deel van de stad (incl. extra bassin)	€ 7.000.000,--	€ 738.000,--

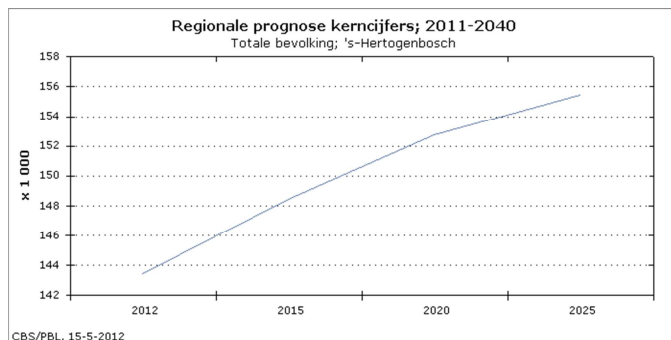
3. Actuele stand van zaken 2012

3.1 Huidige trends en ontwikkelingen

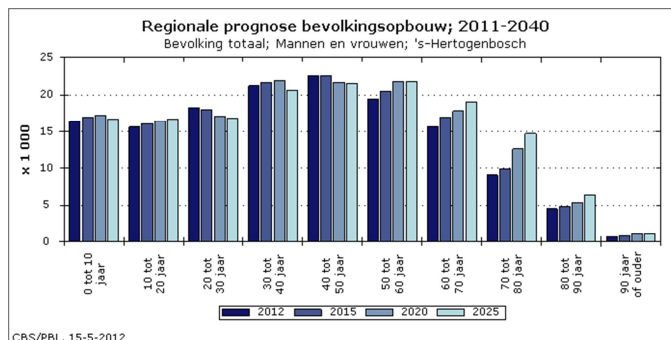
Demografie

Een belangrijke pijler voor de benutting van sportaccommodaties en de eventuele gewijzigde behoefte aan zwemwater is de demografie van de gemeente. Volgens de eigen website telde 's-Hertogenbosch op 1 januari 2012 in totaal 141.906 inwoners. Dat is in lijn met de prognose zoals opgesteld in de onderzoeksfase medio 2008.

Hiernaast is de bevolkingsprognose weergegeven per 2012 en vervolgens in vijfjaars perioden tot en met het jaar 2025. Duidelijk is te zien dat de totale bevolkingsomvang zal toenemen. Daar waar de provincie Noord-Brabant als geheel krimp kent, is de toename van het aantal inwoners een resultante van de migratie vanuit de plattelandsgebieden naar de grote steden. Dat geldt ook voor bijvoorbeeld Eindhoven en Tilburg.

Uit de tabel hiernaast blijkt dat er nauwelijks sprake is van ontgroening. Het beeld in veel andere Nederlandse gemeenten is anders, daar is sprake van ontgroening van gemiddeld circa 10%. Overigens is de verwachting dat die ontgroening na circa 2020 zal stagneren. Ook in de gemeente 's-Hertogenbosch is sprake van vergrijzing, gelijk aan landelijke trends.

De conclusies is dat met een groeiende bevolkingsomvang, een stabiel aantal jeugdigen (voor o.a. zweminstructie, verenigingssport, recreatief zwemmen etc.) en een stijgend aantal senioren (belangrijke doelgroep voor banenzwemmen, MBvO etc.) de vraag naar geconditioneerd zwemwater zal stijgen. Nu al is sprake van een potentiële benutting van een nieuw 25m zwembassin voor circa 50% met banenzwemmen en daaraan gelieerde activiteiten. De gegevens bevestigen de algemene bevinding dat de huidige en toekomstige behoefte aan zwemwater minstens zo groot is en op dezelfde wijze ingevuld dient te worden, als destijds bij oplevering van de eindrapportage 'Schaatsijs en Zwemwater'.

Zwem specifieke trends

Naar verwachting wordt in 2013 de nieuwe zwemwaterwet aangenomen. De grootste verandering is dat middelvoorschriften wijzigen in doelvoorschriften. De effecten op meting, handhaving en controle van zwemgelegenheden en badinrichtingen zal veranderen. Het management moet naar verwachting voornamelijk aantoonbaar maken op welke wijze aan de voorschriften wordt voldaan. Het zal voor bestaand management al een lastige overgang zijn met wat onduidelijkheid in de beginfase, dat geldt wellicht nog meer voor nieuw zwembadmanagement en beheerders.

De KNZB is één van de grootste sportbonden in Nederland. In algemene zin staat het ledenaantal van veel sportverenigingen onder druk, zo ook zwemverenigingen. Voor de Bossche zwemverenigingen geldt echter dat zij niet of nauwelijks inzetten op ledengroei, omdat er in ieder geval al onvoldoende capaciteit is voor verenigingsactiviteiten. Met het oog op de demografische ontwikkelingen, lijkt er echter voldoende reden om (bij extra capaciteit aan zwemwater) in te zetten op ledengroei.

In de navolgende tabel is aangegeven hoe het aantal leden van de sportbonden zich per tak van sport in de afgelopen jaren heeft ontwikkeld, in een percentage van de Nederlandse bevolking.

Participatiegraad	1999	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Trend
Voetbal	6,50%	6,47%	6,52%	6,60%	6,67%	6,91%	7,03%	7,15%	7,21%	+
Tennis	4,53%	4,39%	4,42%	4,35%	4,28%	4,23%	4,22%	4,40%	4,19%	-
Hockey	0,85%	1,00%	1,06%	1,13%	1,15%	1,21%	1,28%	1,35%	1,38%	+
Atletiek	0,56%	0,60%	0,63%	0,67%	0,76%	0,77%	0,78%	0,81%	0,81%	+
Korfbal	0,61%	0,60%	0,61%	0,61%	0,58%	0,60%	0,62%	0,61%	0,61%	±
Wielrennen	0,14%	0,14%	0,15%	0,15%	0,17%	0,17%	0,17%	0,14%	0,16%	±
Honk- en softbal	0,15%	0,15%	0,15%	0,15%	0,15%	0,15%	0,14%	0,14%	0,14%	-
jeu de boules	.	0,11%	0,11%	0,11%	0,11%	0,11%	0,11%	0,11%	0,11%	±
Schaatsen	.	.	1,01%	0,99%	0,93%	0,92%	0,92%	.	.	-
Tafeltennis	.	.	0,22%	0,22%	0,21%	0,21%	0,21%	0,21%	0,20%	-
Volleybal	.	.	0,79%	0,79%	0,78%	0,78%	0,77%	0,76%	0,76%	-
Badminton	.	.	0,43%	0,41%	0,40%	0,39%	0,37%	0,37%	0,36%	-
Zwemmen	.	.	0,93%	0,91%	0,92%	0,89%	0,88%	0,87%	0,85%	-
Basketbal	.	.	0,28%	0,28%	0,34%	0,28%	0,26%	0,25%	0,26%	-
Gymnastiek	.	.	1,80%	1,79%	1,74%	1,67%	1,71%	1,63%	1,55%	-

Bron: NOC*NSF

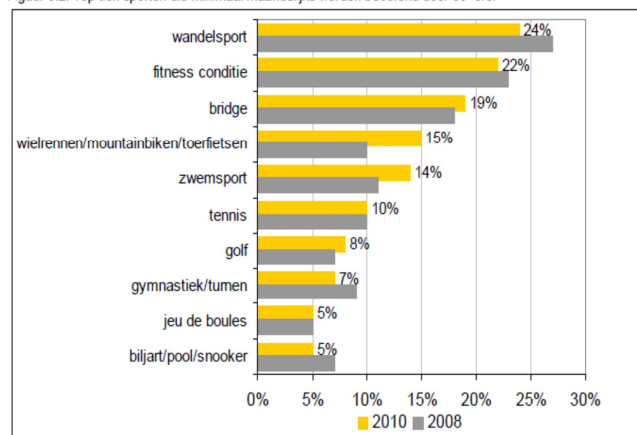
Sportparticipatie in 's-Hertogenbosch²

Circa 68% van de inwoners sport minimaal één keer per maand. In de rapportage zijn enkele relevante conclusies vermeld met betrekking tot zwemwater in 's-Hertogenbosch, die conclusies zijn hieronder opgesomd. Voor de overige conclusies inclusief tabellenbijlagen wordt verwezen naar de rapportage van de Afdeling Onderzoek en Statistiek van de gemeente.

- De sportparticipatie verschilt per wijk. Het aandeel sporters is net zoals in 2008 het hoogst in Rosmalen Zuid, het laagst in West.
- Net zoals in 2008 sporten mannen, hoger opgeleiden, mensen met een hoger inkomen, autochtone Nederlanders en mensen met een gezond gewicht relatief meer.
- De populairste sport is fitness conditie (30%), gevolgd door hardlopen/joggen/trimmen (19%), wandelsport (16%) en fitness kracht (16%). Wat de invloed is van het huidige aanbod van zwemaccommodaties op de populariteit is onbekend.
- Het aandeel ongeorganiseerde sport neemt toe, veel zwemactiviteiten worden in de regel ongeorganiseerd of met een vrijblijvend karakter op commerciële wijze aangeboden.

De sportparticipatie van senioren blijkt afgenomen ten opzichte van 2008. Meest opvallende stijgers in de top tien sporten bij 65+ers zijn fietsen en zwemmen. Bij de kinderen blijkt in 2010 dat 92% minimaal maandelijks sport. Driekwart is lid van een sportvereniging. Meer dan de helft van de ouders is bekend met naschoolse kennismakingscursussen van sportverenigingen. Meisjes willen vooral kennismaken met gymen, turnen, dansen, streetdance, ballet en hockey. Bij jongens zijn vooral voetbal, tennis en judo populaire sporten voor kennismaking. Zwemmen staat wel in de top tien voor kennismaking, maar met 4% nagenoeg onderaan. Te lange wachttijden en het financiële aspect worden (door de ouders) genoemd als reden om kinderen niet op te geven bij een sportvereniging. In tweederde van de gevallen wordt een andere reden opgegeven, waarbij onder andere het 'eerst volgen van zwemles' werd genoemd.

Figuur 6.2: Top tien sporten die minimaal maandelijks worden beoefend door 65+ers.

² Sportparticipatie 2010, Onderzoek en Statistiek, april 2011, conform landelijke Richtlijn Sportonderzoek (RSO)

Lokale ontwikkelingen

Er zijn een aantal ontwikkelingen en planvisies die van invloed kunnen zijn op het de vraag en het aanbod aan zwemwater. In de voorliggende notitie worden enkele voorbeelden gegeven, die mogelijk in een latere onderzoeks- of ontwikkelingsfase van invloed zijn op scenario's voor vervangend of nieuwbouw van zwemwater of de besluitvorming daaromtrent. Er is met nadruk niet sprake van een uitputtende opsomming van factoren. Voor een integrale visie op de behoefte aan en ontwikkeling van zwemwater in relatie tot trends, ontwikkelingen en projectplannen is aanvullend onderzoek aan de orde.

- Er zijn twee onderwijsinstellingen in ontwikkeling waar een therapiebassin als voorziening is opgenomen, namelijk De Herman Broereschool in Rosmalen (stedelijk VSO) en de Gabriëlschool in West (Mytyl). Het therapiebassins zullen primair benut wordt door eigen clientèle en leerlingen. Vooralsnog is niet nader bekend of de therapiebassins ook commercieel worden ingezet, maar die optie kan effect hebben op de behoefte aan bijvoorbeeld zweminstructie in stedelijke zwembaden.
- De VMBO school De Vliert (nabij Sportiom) met heeft op termijn behoefte aan circa 3 tot 4 sporthallen. Een conceptplan is om te mogelijkheden te bekijken of de inzet op 'natte gymnastiek' naast een breder aanbod aan bewegingsonderwijs ook efficiencyvoordelen oplevert. Er is namelijk op schooltijden ruimte in de programmering in zwembaden en wellicht leidt dit tot een ander investeringsniveau op binnensport- en zwemaccommodaties.
- Het Koning Willem I college aan de Vlijmenseweg is voornemens meer sport en onderwijs te combineren. Saillant detail daarbij is dat in de directe omgeving van het college nauwelijks sportgelegenheden aanwezig zijn.
- In West staat een sporthal die boekhoudkundig en praktisch in de komende circa 6 à 7 jaar afgeschreven zal zijn. Dit leidt wellicht tot kansen of wensen met betrekking tot nieuwbouw, al dan niet gekoppeld aan overige voorzieningen zoals zwemwater.

Bovenstaande, en andere toekomstige project- en planontwikkelingen, zijn bijvoorbeeld van invloed op de exacte locatiekeuze van een nieuwe zwemvoorziening. Daarnaast is mogelijk nog aan de orde in hoeverre het voortschrijden van de tijd invloed heeft op de eerder gepresenteerde scenario's dan wel nog te ontwikkelen visies. Te bezien of het gewenst is om nieuwbouw met een langere afschrijvingstermijn te koppelen aan een bestaande accommodatie met een beperkte resterende afschrijvingstermijn. Zeker indien de komende jaren nog geen budgetten beschikbaar zijn voor nieuwbouw van een zwemaccommodatie, is de tijdfactor van invloed op de gepresenteerde scenario's van nieuw zwemwater. Voor bijvoorbeeld Combibad Kwakkelstijn geldt dat langzamerhand boekhoudkundig en praktisch afgeschreven raakt.

3.2 Bevindingen bijeenkomsten met betrokkenen

Bewoners en wijkraden³

Naar aanleiding van de presentatie en toelichting op het proces met betrekking tot zwemwater in de gemeente, zijn door de aanwezigen diverse vragen gesteld. Enerzijds waren de vragen gericht op de achterliggende redenen om nu (zonder dat er financiële middelen beschikbaar zijn) toch bij diverse betrokkenen de visie op zwemwater te toetsen. Men herkent de algemene bevinding van een tekort aan zwemwater en heeft verscheidene visies over spreiding of concentratie van zwembaden over de gemeente. Anderzijds zijn de vragen en opmerkingen gericht op de vraag waarom juist het onderwerp zwembaden aan de orde is, daar waar nog diverse andere gewenste ontwikkelingen op het gebied van sport en welzijn aan de orde zijn. De wijkraden spreken de wens uit nadrukkelijk betrokken te willen worden in het verdere proces. In antwoord op dit verzoek is voorgesteld aansluitend op de drie geplande bijeenkomsten een breed "stadsdebat" te organiseren waarin de bevindingen gepresenteerd worden.

³ Bijlage 2: Verslag Bewonersradenoverleg d.d. 22 maart 2012

Zwemverenigingen⁴

De verenigingen zien zwembaden per definitie als stedelijke voorziening. Van belang is wel dat de verenigingsactiviteiten op één locatie afspelen en niet dat de club en/of het kader verspreid worden. Verhuizing van verenigingsactiviteiten is bespreekbaar, mits de vereniging ineens en in zijn geheel over kan. De Treffers stellen hierbij dat ene locatie nabij Rosmalen, de voornaamste woonlocatie van het overgrote deel van hun leden, van doorslaggevend belang is voor eventuele verhuisbereidheid. Alle zwemverenigingen stellen dat ze een stabiel ledenaantal hebben en niet direct grote groei verwachten (te kunnen maken) in *de huidige situatie*.

Sportiom:

De raming van extra uren in het huidige Sportiom op basis van wensen en behoefte leidt tot circa 6 tot 12 uur per week meer dan nu het geval is (gebaseerd op behoefte, los gezien van financiën etc.) Dat leidt tot een jaarlijks extra totaal van 240 tot 480 verenigingsuren.

Met betrekking tot Sportiom wordt verder genoemd:

- de zwemverenigingen ondervinden problemen met betrekking tot kwantiteit en kwaliteit. Er zijn te weinig trainingsuren doordeweeks;
- per vereniging is een beperkt aantal weekenden beschikbaar;
 - de zwemverenigingen mogen volgens de koepelovereenkomst van de gemeente met Sportiom maximaal 36 weekenddagen benutten, de behoefte is veel groter;
 - de zwemverenigingen moeten voor 'thuiswedstrijden' frequent uitwijken naar zwembaden in bijvoorbeeld Boxtel of Vught;
- het is inefficiënt en onlogisch dat soms alleen het doelgroepenbassin beschikbaar is. De zwemverenigingen missen daarnaast opbergruimte en een eigen locatie voor vergaderingen en tussentijds verblijf (voor pauzes);
- de bevinding is dat de hygiëne onder de maat is (voornamelijk ook in het bassin) en de samenwerking met o.a. de commerciële horecapachter verloopt stroef (nb: Sportiom voldoet voor zover bekend aan de wettelijke vereisten).

Combibad Kwekelstijn:

De zwemverenigingen die gebruik maken van Combibad Kwekelstijn zijn in grote lijnen goed te spreken over hun locatie en de samenwerking met het management. Men ondervindt momenteel alleen een probleem met openstelling van de horeca, maar daar wordt aan gewerkt.

- De Treffers huren per jaar in Kwekelstijn ongeveer 1.000-1.100 uur, 140 uur Sportiom en 160 uur in Oss. De wens tot uitbreiding is minimaal 300 uur.
- De blijvende betaalbaarheid van het bestaande en toekomstige zwemwater is van groot belang, hogere kosten zijn met de verminderde subsidies niet op te brengen.

Nieuw zwembad:

Bij nieuwbouw van een zwembad elders in de stad dan bij Sportiom of Combibad Kwekelstijn gaat de algemene voorkeur uit naar een 25m wedstrijd bassin en een doelgroepenbassin. De wens is om de bassins gelijktijdig (en toch afzonderlijk) te gebruiken, bijvoorbeeld met eens scheidingswand en verschillende temperatuurinstellingen.

Bewoners- en Wijkraden 'West⁵

Men is unaniem van mening dat in het geval van een nieuwe zwemvoorziening een locatie in West de sterke voorkeur geniet. Enerzijds heeft dit te maken met het gewenste voorzieningenniveau en het effect op de sociaal-maatschappelijke cohesie en anderzijds is er een direct praktisch voordeel. Ouderen en minder validen uit West zwemmen nu niet. Banenzwimmers en leskinderen reizen hiervoor naar zwembaden in Drunen, Vlijmen en Vught.

⁴ Bijlage 3: Verslag bijeenkomst zwemverenigingen d.d. 11 april 2012

⁵ Bijlage 4: Verslag bijeenkomst bewonersraden / wijkraden 'West d.d. 18 april 2012

Bevindingen zijn:

- Sportiom is niet goed bereikbaar, moeilijk toegankelijk en nauwelijks in trek bij ouderen door grootschaligheid, men heeft geen binding met deze 'sportfabriek'.
- Combibad Kwekelstijn is te ver weg en heeft geen ruimte in het programma.
- Therapiebassin Jeroen Bosch ziekenhuis is alleen na 21u mogelijk beschikbaar voor doelgroepen van buitenaf, niet reëel voor senioren, zweminstructrice, verenigingen etc.
- Therapiebassin Kind expertisecentrum: klein therapeutisch badje, voor eigen doelgroep.

Opmerkingen en suggesties:

- Het opnemen van een nieuw zwembad in de ontwikkelingsplannen voor een nieuwe sporthal of andere voorzieningen in West.
- Bij ontwikkeling van ene zwembad in West is de wens een 2-bassins tellend zwembad, sporttechnisch 25m bassin en doelgroep bassin, verschillende temperaturen en gelijktijdig in te zetten voor afzonderlijke doelgroepen.

'West' dient hierbij gezien te worden als vertegenwoordiging van Kruiskamp, Schutswijk, Paleiskwartier, Engelen-Bokhoven en Boschveld.

Visualisatie

Tijdens de presentaties is het nieuwe 25m wedstrijdbassin dat recent is toegevoegd aan het Golfbad in Oss als visualisatie gebruikt. Dit voorbeeld is passend in het concept van een 'additioneel 25m wedstrijdbassin voor sporttechnische functies'. In het geval van een nieuw zwembad in 'West', is sprake van een extra doelgroepenbassin.

4. Resume

4.1 Conclusies

De inhoudelijke conclusie luidt dat er onverminderd behoefte is aan een extra 25m wedstrijdbassin in het geval van koppeling bij Sportiom of Combibad Kwekelstijn óf een 25m wedstrijdbassin plus een doelgroepenbassin in het geval van een nieuw zwembad elders in de gemeente.

- Naast de circa 50% dekking van een nieuw 25m bassin met banenzwemmen, is nu vastgesteld dat de verenigingen in het geval van additionele zwemvoorzieningen ruimte zien voor groei van het ledenaantal (wens tot 540 tot 780 meer uren).
- Op basis van een beknopte scan van relevante demografische en zwem specifieke trends en ontwikkelingen is afgeleid dat de behoefte aan zwemwater in de komende jaren tot en met 2025 onverminderd hoog is of toeneemt.
- De gewenste sporttechnische functie voorziet primair in verenigingsactiviteiten (training en competitie), banenzwemmen, zweminstructie en overige zwemactiviteiten.
- Zwemverenigingen zien de zwembaden als stedelijke voorzieningen, de locatie er van is minder relevant. Er is een verhuisbereidheid in het geval van nieuw zwemwater elders in de gemeente. Voorwaarden daarbij zijn dat de vereniging haar leden en kader op één locatie heeft en de locatie nabij de woonlocatie van het (merendeel) van de leden is.
- In het geval van een solitair zwembad zijn 2-bassins gewenst, met de mogelijkheid om deze gelijktijdig en onafhankelijk van elkaar in te zetten in de programmering, zowel qua inrichting als bijvoorbeeld regelbare temperatuur.
- De bijeenkomsten met de bewoners- en wijkraden en de zwemverenigingen hebben bijgedragen aan het toetsen van de behoefte en de wens tot spreiding dan wel concentratie van zwemwater in de gemeente.
- In het onderzoek van 2008/2009 is gesproken met vertegenwoordiging van de gemeente, het management van Combibad Kwekelstijn en de zwemverenigingen. Nu is daar ook de directe betrokkenheid van de bewoners- en wijkraden in opgenomen.
- Vanuit 'West' is er een duidelijke wens naar zwemwater in de eigen wijk / stadsdeel. 'West' omvat hierbij meer dan alleen de wijken Kruiskamp en Schutskamp. Men wenst een brede basisvoorziening, al dan niet gekoppeld en geclusterd met andere voorzieningen, die de sociaal maatschappelijke cohesie en het algemene welzijn in 'West' verhoogd.

4.2 Aanbevelingen

Met het voortschrijden van de tijd verhouden de scenario's in de rapportage 'Schaatsijs en Zwemwater' zich mogelijk anders dan destijds in 2008/2009.

- Mogelijk is het vastgoedbeleid met betrekking tot herinvesteringen, renovaties en financiële/boekhoudkundige aspecten als afschrijvingstermijnen van invloed.
- Er zijn enkele projecten, planvisies en mogelijke ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op een integrale visie op sport- en zwemaccommodaties.
- Momenteel is sprake van een weglekeffect van zwembadbezoekers naar buurgemeenten. Het weglekeffect naar zwembaden in omliggende gemeenten is niet gekwantificeerd. Aanbouw van een bassin bij Sportiom of Combibad Kwekelstijn of een nieuw zwembad elders in de gemeente zal leiden tot verschuivingen in de marktwerking van vraag en aanbod aan zwemwater en -activiteiten.
- Opvallend is dat in 2008/2009 benoemde knelpunten in de huidige zwembaden met betrekking tot kwaliteit en kwantiteit nog altijd gelden.
- De betrokkenen hebben uitgesproken graag te willen participeren in het brede stadsdebat over zwemwater indien dat door de gemeente wordt georganiseerd.
- Men realiseert zich dat er nog geen definitief akkoord en financiële onderbouwing is van de wensen, maar sorteert als het ware vast voor op toekomstige planontwikkelingen.

Indien de gemeenten een verdiepingsslag wenst, dan wordt aanbevolen (in ieder geval) de volgende scenario's uit te werken:

- 0-scenario:
Wat als er niets verandert aan de huidige configuratie van zwemwater?
- 1-scenario:
Minimale variant van het toevoegen van één bassin bij Sportiom of Combibad Kwekelstijn
 - in perspectief tot de benodigde aanpassingen aan Combibad Kwekelstijn (renovatie / aanpassing buitenwater etc.)
 - passend in het gemeentelijke vastgoedbeleid
- 2-scenario:
Optimale variant die uitgaat van behoefte, kwaliteit en spreiding
 - voorzien in de behoefte aan zwemwater met een nieuwbouwvariant van 2-bassins in 'West'
 - aanpassingen aan de bestaande configuratie van zwemwater bij Combibad Kwekelstijn en/of Sportiom om te komen tot een kwalitatief hoogwaardig aanbod (sub scenario's bijvoorbeeld verkleinen buitenwater Combibad Kwekelstijn).

Het advies is dat elk scenario een inhoudelijke en financiële uitwerking bevat en in relatie wordt gebracht met de relevante trends en ontwikkelingen om te komen tot een integrale visie op het accommoderen van de behoefte aan zwemwater in de toekomst.

De scenario's dienen in een tijdslijn te worden gezet. Er is afstemming noodzakelijk op de boekhoudkundige en praktische afschrijving van bestaande hoofdbestandedelen, te verwachten investeringen, benodigde tijd voor besluitvorming, ontwikkeling en daadwerkelijke realisatie etc.

EVM, juni 2012